
Per on començo a catalogar?

PID_00243640

Rosa Zaborras

Índex

Introducció.....	5
Objectius.....	6
1. Fases de la catalogació.....	7
2. Processos.....	8
3. Nivells de catalogació.....	11
Bibliografia.....	13

Introducció

En aquest mòdul treballarem quins són els processos que fem per efectuar la catalogació. En primer lloc, ho farem d'una manera general, i en segon lloc aplicant les normes. A continuació estudiarem detalladament l'anàlisi de documents. Finalment, veurem què són els diferents nivells de catalogació i la seva aplicació.

En la catalogació hem de tenir en compte la selecció dels elements descriptius i la selecció dels elements organitzatius, que permetran recuperar un document. Tots aquests aspectes es plasmen en un registre bibliogràfic. Per tant, abans de fer el registre bibliogràfic, per a catalogar hem de dur a terme un conjunt de processos.

D'altra banda, el detall del registre bibliogràfic i els criteris de selecció, a més d'estar basats en normes, també estan basats en els nivells de catalogació que hagi definit el centre catalogador.

Objectius

Els objectius que l'estudiant assolirà després de treballar aquests materials didàctics són els següents:

- 1.** Conèixer les fases de la catalogació.
- 2.** Entendre l'aplicació del marc conceptual expressat en les normes de catalogació RDA , per a dur a terme la catalogació d'un document.
- 3.** Nivells de catalogació.

1. Fases de la catalogació

Com hem vist en el mòdul anterior, la catalogació es basa a representar formalment els documents. Per a fer-ho és necessari seguir unes fases:

1. Examinar el document.
2. Definir la tipologia del document (publicació única como una monografia o publicació contínua, com pot ser una revista o sèrie).
3. Establir un nivell de la catalogació.
4. Comprovar que el document no consti ja en la nostra col·lecció.
5. Determinar quines normes aplicarem (AACR2, RC, RDA).
6. Escollir el format en el qual introduïrem les dades extretes (ISBD2, MARC 21 o Metadades).
7. Identificar les dades necessàries segons la norma aplicada i el format.
8. Transcriure la informació:
 - Redactar la descripció
 - Elaborar les autoritats per als punts d'accés
 - Crear els punts d'accés
9. Comprovar les dades introduïdes.

Monografia o publicació en sèrie

Una manera bàsica de diferenciar tots dos tipus de publicacions és que les monografies disposen de número ISBN i les publicacions periòdiques, d'ISSN, independentment del seu format o suport. El conflicte està en les obres que es publiquen dins d'una revista, que són números monogràfics i que es podrien catalogar individualment. En alguns casos el títol de la revista pot aparèixer com a títol de la sèrie o col·lecció

2. Processos

En aquest apartat veurem com hem d'analitzar els documents abans de començar a treballar amb les normes per a posar-nos a catalogar. En presentar les diferents normes de catalogació esmentades en el mòdul anterior, veiem que en les directrius RDA hi ha un canvi important en la filosofia i en la terminologia de la catalogació. Això és així perquè el document o recurs ja no es considera un element aïllat, sinó que pertany a un univers bibliogràfic, la qual cosa significa un canvi en la manera de treballar en catalogació. Quan treballem amb les normes anteriors a RDA –és a dir amb AACR2 o RC– les tasques de catalogació es fan pensant solament en el recurs que hem de catalogar. No obstant això, amb l'RDA no podem mirar el document aïlladament, sinó que hem de pensar en l'univers bibliogràfic abans de començar a catalogar. Per això, quan cataloguem amb RDA primer hem d'observar les entitats, les relacions entre elles i els atributs d'aquestes entitats.

Per això, en l'RDA primer hem de començar analitzant les entitats del grup 1 (obres expressions, manifestacions, ítems) i com estan relacionades entre si. En segon lloc hem de veure les relacions que tenen les entitats del grup 1 amb les entitats del grup 2 (persones, institucions o famílies), que actuen com a autors, col·laboradores en l'expressió (traductors, il·lustradors, intèrprets etc.), editores de la manifestació o com a posseïdores d'un exemplar.

Més concretament, amb les normatives anteriors (ISBD, AACR2 o RC), un catalogador descrivia i generava punts d'accés sense plantejar-se on se situava aquell recurs document dins de l'univers bibliogràfic i el seu marc conceptual.

Ara, amb les normes RDA el bibliotecari o documentalista ha d'analitzar què està representant realment; és a dir, ha de centrar-se en les preguntes que es planteja un usuari (encara que sigui de manera inconscient) quan busca aquest document en un catàleg.

Ha de preguntar-se, per exemple:

- Quina obra conté aquest recurs o document?
- Com s'expressa aquesta obra?
- Què represento realment amb un registre bibliogràfic?
- Què tinc a les mans?

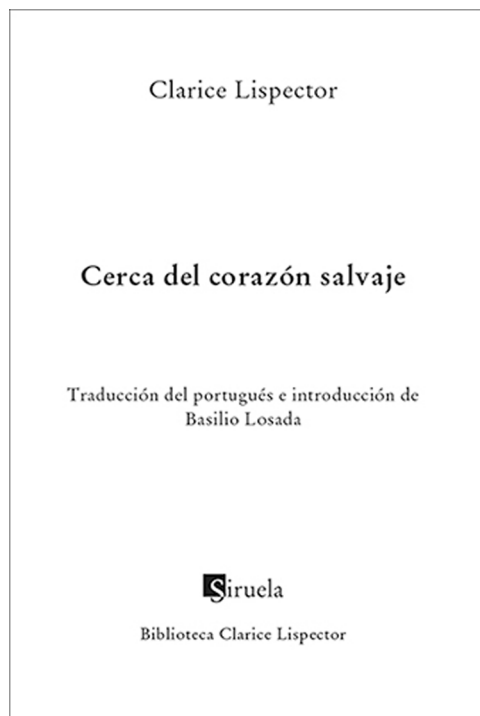
Agafem per exemple el document representat en el registre que vam veure en parlar de la descripció segons les normes ISBD i intentem contestar aquestes preguntes des del punt de vista d'RDA.

Nota

Recorda que aquest univers està constituït per entitats, atributs i relacions, com hem vist en parlar dels requeriments bibliogràfics (FRBR, FRAD, FRASAD).

Per a saber-ne més

Ariel Alejandro Rodríguez García (2015). «Estrategias para relacionarse con la descripción y el acceso a los recursos». *Investigación Bibliotecológica: Archivonomía, Bibliotecología e Información* (vol. 29, núm. 65, pàg. 7-11).

Quina **obra** conté aquest recurs o document?

És una obra creada per Clarice Lispector, que ella titulà: *Perto do coração selvagem*.

Com s'expressa aquesta obra?

Es tracta d'una **expressió** en espanyol, traduïda per Basilio Losada.

Què represento realment amb un registre bibliogràfic?

En aquest registre represento la manifestació, és a dir, l'edició que l'editorial Siruela ha publicat. S'ha fet l'any 2002, forma part d'una col·lecció i té l'ISBN 8478445986.

Què tinc a les mans?

El que tenim a les mans és un **exemplar**, és a dir, un dels documents que formen part de la manifestació. Són tots iguals i cadascun pot tenir una ubicació diferent.

Què volem dir amb això a nivell descriptiu? Que a partir d'un dels exemplars que ha publicat una editorial, representem tots els documents que formen part d'aquesta edició: són els documents que comparteixen el mateix ISBN, la mateixa col·lecció o el mateix nombre de pàgines.

És a dir, que a partir d'un ítem o exemplar determinat, descrivim una manifestació per a poder-la identificar i seleccionar.

Exemple

Pensem en el *Quixot*, per exemple. L'obra serà sempre la mateixa, tal com la va concebre Cervantes. Encara que es tradueixi (expressió) o es publiqui (manifestació) diverses vegades. Cada vegada que trobem una nova manifestació, per un ítem o exemplar que arribarà a les nostres mans, redactarem un registre bibliogràfic que representarà tot aquell tiratge dins d'una mateixa editorial.

Per tant, abans de redactar un registre bibliogràfic, cal comprovar en el catàleg que aquesta manifestació no hi està representada. La identificarem perquè:

- Tenen el mateix ISBD.
- Han estat publicades per la mateixa editorial.
- S'han utilitzat les mateixes planxes: es tracta de la mateixa edició (amb un mateix nombre de pàgines, per exemple).

Alerta: de vegades a la portada de les novel·les llegim «24a. edició», però no es tracta realment d'una nova edició, es tracta d'una reimpressió i, per tant, no seria necessari fer-ne un nou registre. En aquest cas utilitzariem el registre bibliogràfic de la primera (i única edició) i afegiríem en el camp de notes els anys de les reimpressions; finalment afegiríem el registre d'ítem o exemplar.

Contingut complementari

Per tant, cada vegada que ens plantegem la catalogació d'un document, hem de determinar quina obra estem catalogant i com aquesta s'expressa. D'altra banda, hem d'identificar quines són les dades de la manifestació i quines característiques distintives té l'exemplar que tenim a les nostres mans.

En el pla organitzatiu o de punts d'accés, tota aquesta informació que extraïem s'analitza: quina obra tenim a les nostres mans, qui l'ha creada, com s'expressa, etc. Una vegada hàgim relacionat tots els elements, servirà per a redactar els punts d'accés i establir les relacions entre els elements del grup 1 i 2, que hem vist en el mòdul anterior.

3. Nivells de catalogació

Un cop hem analitzat el document que tenim a les mans, les normes de catalogació ens permeten tres nivells:

- **catalogació analítica**, per la qual describim una part del recurs,
- **catalogació completa**, per la qual describim el recurs com un tot, i
- **catalogació jeràrquica**, per la qual describim el document combinant una descripció completa de tot el recurs, amb descripcions analítiques d'una o més de les seves parts.

Això és així, perquè depenent del tipus de document i de les necessitats dels usuaris, el catalogador pot aplicar el seu propi criteri, o el del centre catalogador.

Les normes tracten aquests nivells (taula 1). Així, el capítol 13 de les AACR2 i de les RC tracta el tema de la catalogació analítica i de la completa, que també apareix en l'RDA en el capítol 15. RDA inclou, a més, la catalogació jeràrquica en el capítol 15.

Nivells de catalogació			
	Capítols		
	AACR2	RC	RDA
Analítica	13.3	13.1	15.3
Completa	13.4	13.2	15.2
Jeràrquica			15.4

Imaginem que arriba a la nostra biblioteca el tercer volum d'una obra titulada *Els mamífers*. En concret, aquest tercer volum es titula *Felins*.

Si considerem que ens arribaran més volums de l'obra i que el volum té més sentit si es cataloga dins d'un tot, optarem per la **catalogació completa**: el títol de l'obra serà *Els mamífers* i crearem una nota en què s'indiqui que el tercer volum es titula *Felins* (norma AACR2 13.4; norma RC 13.2; norma RDA 1.5.2).

Per contra, si creiem que el volum *Felins* serà l'únic que arribarà a la nostra biblioteca, farem la **catalogació analítica**: el títol de l'obra serà *Felins* i en el camp de col·lecció introduïrem el títol *Els mamífers*; amb número del volum dins de la col·lecció (3) (norma AACR2 13.3; norma RC 13.1; RDA 1.5.3).

La catalogació jeràrquica s'utilitza quan tenim un recurs format per diversos tipus de document: imaginem un llibre titulat *Tècniques de cuina* que té dins 4 CD que contenen receptes. Encara que tots els documents es podrien consultar independentment, veiem que el llibre conté informació crucial per a fer les receptes. En aquest cas, seria recomanable una catalogació jeràrquica: catalogaríem el llibre, però també cada CD vinculat al llibre (parts components) (RDA 1.5.4).

Bibliografia

Clausó García, A. (2005). *Manual de análisis documental: descripción bibliográfica*. Pamplona: Eunsa.

El-Sherbini, Magda (2013). *RDA: Strategies for implementation*. Londres: Facet Publishing.

Escolano Rodríguez, Elena (2016). «RDA y ISBD: historia de una relación». *Italian Journal of Library* (vol. 7, núm. 2, pàg. 49-82).

Hart, A. (2010). *The RDA primer: a guide for the occasional cataloger*. Santa Babara (Califòrnia): Linworth.

Lazarinis, Fotis (2014). *Cataloguing and Classification. An Introduction to AACR2, RDA, DDC, LCSH and MARC21 Standards*. Elsevier.

Martín González, Y.; Ríos Hilario, A. B. (2014). *Descripción y recuperación de la información*. Madrid: Pirámide.

Rodríguez Bravo, B. (2011). *Apuntes sobre representación y organización de la información*. Somonte-Cenero, Gijón: Trea.

Rodríguez García, Ariel Alejandro (2015). «Estrategias para relacionarse con la Descripción y el Acceso a los Recursos». *Investigación Bibliotecológica: Archivonomía, Bibliotecología e Información* (vol. 29, núm. 65, pàg. 7-11).

Taylor, A. G. (2007). *Understanding FRBR: what it is and how it will affect our retrieval tools*. Westport, Conn.: Libraries Unlimited.

Tillett, B. (2003). «¿Qué es FRBR?: un modelo conceptual del universo bibliográfico». *Technicalities* (vol.25, núm. 5, pàg. 8). from <http://www.loc.gov/catdir/cpsd/Que-es-FRBR.pdf>

Welsh, Anne; Batley, Sue (2012). *Practical cataloguing: AACR2,RDA and MARC21*. Londres: Facet Publishing.

